

Raportul
privind executarea bugetului public național
și a componentelor acestuia
în semestrul I al anului 2021

2021

Chișinău

Cuprins

Introducere	3
Evoluții macroeconomice recente ale economiei naționale	4
Executarea bugetului public național în semestrul I al anului 2021	7
Executarea bugetului de stat în semestrul I al anului 2021	11
Evoluții în domeniul datoriei de stat și altor angajamente condiționate în semestrul I 2021.....	21
Perspectivile executării bugetului public național până la finele anului 2021 .	26

Introducere

Raportul privind executarea bugetului public național și a componentelor acestuia în semestrul I al anului 2021 este elaborat în baza prevederilor art. 72 al Legii finanțelor publice și responsabilității bugetar-fiscale nr. 181 din 25 iulie 2014.

Legea bugetului de stat pentru anul 2021, Legea bugetului asigurărilor sociale de stat pe anul 2021, precum și Legea fondurilor asigurării obligatorii de asistență medicală pe anul 2021 au fost aprobate în decembrie 2020.

După un an cu provocări majore, când economia Republicii Moldova a fost afectată puternic de condiții climatice extreme și criza pandemică, evoluțiile din principalele sectoare economice în semestrul I al anului 2021 reflectă semnale de revigorare a economiei naționale. Înregistrând un declin de -7% în anul 2020, în I semestru a anului 2021 economia a început treptat să-și revină.

Conform proiecțiilor pentru anul 2021, Produsul intern brut se prognozează să înregistreze o creștere reală de circa 6% în anul 2021. În condițiile situației epidemiologice actuale, în trimestrul I al anului 2021 Produsul intern brut a înregistrat o creștere cu 1,8 la sută față de perioada similară a anului 2020. Această creștere atestă o relansare a cererii interne și externe, o înviorare a activității economice și investiționale, precum și o creștere a volumului tranzacțiilor comerciale. Odată cu îmbunătățirea mediului extern, ca rezultat al vaccinării populației și a situației epidemiologice la nivel global, se atestă o restabilire a activității în sectoarele dependente de cererea externă – industria prelucrătoare, exportul de bunuri și servicii etc.

Totodată, reieșind din faptul că evoluția pandemiei la moment poartă un caracter incert, se menține riscul de reintroducere a unui sistem de restricții mai severe pentru protecția sănătății populației și de prevenire a răspândirii COVID-19, ceea ce poate avea un impact suplimentar asupra economiei.

În luna martie 2021, în conformitate cu prevederile art.61 al Legii finanțelor publice și responsabilității bugetar-fiscale nr.181/2014, la Legea bugetului de stat nr.258/2020 și Legea bugetului asigurărilor sociale de stat nr.255/2020 au fost introduse modificări prin Legea nr.27/2021 pentru modificarea unor acte normative.

Evoluția situației macroeconomice recente a economiei naționale

După dinamica negativă din anul precedent, economia națională a intrat pe o traiectorie ascendentă în I trimestru al anului 2021, în pofida impactului advers din partea restricțiilor pandemice și efectelor negative aferente sectorului agricol din anul 2020. În acest fel, în trimestrul I al anului 2021 **Produsul intern brut** a fost cu 1,8 la sută superior nivelului din perioada similară a anului 2020, însumând 46,5 miliarde lei. Dinamica pozitivă a PIB-ului a fost determinată preponderent de accelerarea investițiilor, consumul populației generând un impact pozitiv mai modest, iar exportul net fiind în cifre negative. Creșterea cererii interne, mai ales cea orientată spre investiții, a fost însoțită de creșterea importurilor. Evoluțiile pozitive au fost consumate în industrie, construcții, sectorul tranzacțiilor imobiliare și cel al comunicațiilor. Sectorul agricol a continuat să reflecte consecințele condițiilor adverse din anul precedent. Majoritatea sectoarelor au generat influență pozitivă asupra PIB-ului și anume: comerț cu ridicata și cu amănuntul (+0,7%), industria prelucrătoare (+0,6%), informații și comunicații (+0,4%), tranzacții imobiliare (+0,4%), construcții (+0,4%), activitatea investițională (+7,6%), consumul privat (+2,4%), iar evoluția exportului net a avut o influență negativă asupra PIB-ului și a sustras 8,2% din creștere.

. **Rata inflației** (iunie 2021 față de iunie 2020) s-a situat sub limita intervalului de variație a țintei inflației stabilite de Banca Națională a Moldovei (5% +/- 1,5%) constituind 3,2%. Rata inflației de la începutul anului (iunie 2021 față de decembrie 2020) a constituit 3,9%, cu 2,8 p.p. mai mare decât nivelul înregistrat în aceeași perioadă a anului 2020. Înviorarea cererii externe a determinat revenirea prețurilor internaționale la majoritatea produselor de bază pe o traiectorie ascendentă față de decembrie 2020, cum ar fi prețurile la petrol (+47,4%), produsele industriale (+27,6%), produse alimentare (+19,9%), materia primă în agricultură (+9,7%). Totodată, factorii de influență asupra ratei inflației au fost: diminuarea ofertei la unele produse agricole ca impact al secetei din anul 2020; deprecierea monedei naționale care a dus la majorarea prețurilor produselor și mărfurilor importate și micșorarea tarifului la energia electrică pentru consumatorii finali începând cu 01.02.2021.

De la începutul anului 2021, **moneda națională** a marcat o depreciere de 4,4% față de dolarul SUA în termeni nominali (de la 17,21 lei pentru 1 dolar american la 01.01.2021 până la 17,98 lei la 30.06.2021). Față de Euro, leul moldovenesc s-a depreciat cu 1,3%. *Stocul activelor valutare de rezervă ale Băncii Naționale a Moldovei* la 30.06.2021 a atins 3 774,4 mil. dolari SUA, micșorându-se cu 0,2% comparativ cu nivelul înregistrat la sfârșitul anului 2020 și majorându-se cu 18,2% față de situația la 30.06.2020.

Comerțul exterior a revenit pe un trend ascendent în semestrul I al anului 2021. Astfel, exporturile de mărfuri s-au majorat cu 13,8%, iar importurile cu 36,5%. Soldul negativ al balanței comerciale a constituit 1 935,0 mil. dolari SUA, față de 1

223,0 mil. dolari SUA în ianuarie-iunie 2020. Gradul de acoperire a importurilor cu exporturi a constituit 40,8%, fiind mai mic cu 8,1 p.p. decât cel înregistrat în aceeași perioadă a anului 2020.

Conjunctura externă favorabilă datorată temperării consecințelor negative ale pandemiei în principalele țări partenere, a condus la revigorarea cererii externe. În cifre absolute, în primele 6 luni ale anului 2021, exporturile au însumat 1 331,5 mil. dolari SUA iar importurile – 3 266,5 mil. dolari SUA. În aceste condiții, deficitul balanței comerciale a crescut de 1,6 ori, de la nivelul – 1 223,5 mil. dolari SUA la – 1 935,0 mil. dolari SUA. Principala destinație a exporturilor rămân țările Uniunii Europene cu o pondere de 64,5% (+15,7%). Totodată, în această perioadă, importurile în țările Uniunii Europene au constituit 47,4% (+38,5%).

În perioada ianuarie-iunie 2021 **volumul producției industriale** s-a majorat cu 13,1% (proгноza la elaborarea bugetului – 102,4% anual), comparativ cu perioada similară a anului 2020. Această evoluție s-a datorat relansării majorității ramurilor industriale: industria prelucrătoare cu 10,8%, industria extractivă cu 12,5%, precum și majorării producției sectorului energetic cu 24,1%. Factorii care au influențat asupra sectorului industrial sunt: atenuarea treptată a impactului negativ al pandemiei COVID-19; restabilirea cererii interne față de bunurile industriale din partea agenților economici și a populației; restabilirea parțială a cererii externe din țările partenere, deficitul de producție agricolă cauzate de condițiile meteorologice nefavorabile în anul 2020 cu repercusiuni asupra industriei alimentare.

În semestrul I al anului 2021 **volumul producției globale agricole** s-a diminuat semnificativ cu 11,3%, însumând circa 5,2 mild. lei. Această evoluție a fost determinată de scăderea producției în sectorul zootehnic (datorită consecințelor secetei din anul 2020) cu 9,5%, precum și de întârzierea față de anul precedent a campaniei de recoltare a producției datorită condițiilor climaterice diferite, fapt ce a generat scăderi și în producția vegetală cu 22,8%.

În perioada ianuarie-martie 2021, **volumul investițiilor în active imobilizate** a crescut semnificativ cu 14,8%, însumând circa 3,8 mild. lei. Situația creditară favorabilă, sporirea investițiilor publice și a celor din surse externe, au constituit factorii de bază care au influențat creșterea investițiilor. Consecințele pandemiei au afectat investițiile din surse private ale agenților economici, care au continuat să scadă în perioada analizată. În trimestru I au crescut investițiile finanțate din: surse străine (+89,7%), bugetul public național (+84,3%), credite și împrumuturi interne (+34,2%), credite și împrumuturi externe (+67,2%). Totodată, au scăzut investițiile finanțate din sursele proprii ale agenților economici (-0,7%).

Evoluția **comerțului cu amănuntul și comerțului cu servicii prestate** a populației arată o îmbunătățire a cererii din partea populației. În ianuarie-mai 2021 volumul cifrei de afaceri în comerțul cu amănuntul și în comerțul cu servicii prestate a populației a crescut cu 20,8% și respectiv 66,5% (în prețuri comparabile). A fost în

creștere și volumul tranzacțiilor realizate de întreprinderi: volumul serviciilor prestate întreprinderilor a crescut cu 18,5%, iar volumul comerțului cu ridicata – cu 9,9% (în prețuri curente). Factorii de bază care au influențat activitatea comercială au fost: relaxarea măsurilor restrictive ce vizează activitatea unităților comerciale, creșterea veniturilor disponibile ale populației, restabilirea treptată a activității economice din sectoarele economiei naționale.

Câștigul salarial mediu lunar brut al unui salariat din economia națională în semestrul I al anului 2021 a constituit 8 759 lei și s-a majorat în termeni nominali cu 13,2% față de semestrul I al anului 2020. În termeni reali salariul s-a majorat cu 9,9% . În sectorul bugetar câștigul salarial mediu lunar a constituit 7 620 lei fiind în creștere cu 6,9% (3,8% în termeni reali), iar în sectorul real – 9 173 lei și s-a majorat cu 15,1% în termeni nominali și 11,7% în termeni reali.

Mărimea medie a pensiei lunare la situația din 01.07.2021 a constituit 2 271,4 lei și s-a majorat cu 12,8% față de aceeași perioadă a anului 2020 în termeni nominali.

Rata șomajului (ponderea șomerilor BIM în forța de muncă) la nivel de țară pentru trimestrul I al anului 2021 a înregistrat valoarea de 4,3%, fiind mai mare cu 0,2 p. p. față de aceeași perioadă a anului 2020.

Numărul șomerilor înregistrați la oficiile forței de muncă în semestrul I al anului 2021 a constituit circa 17,9 mii persoane și s-a micșorat cu circa 36% față de numărul înregistrat în semestrul I al anului 2020.

Ministerul Economiei și Infrastructurii reieșind din rezultatele atinse în primele luni ale anului curent, a revizuit în luna august curent prognoza indicatorilor macroeconomici principali pentru anul 2021, care se prezintă în tabelul următor:

Tabelul 1. Prognozele principalilor indicatori macroeconomici pentru anul 2021

Indicatorii	Unitatea de măsură	Prognoze la elaborarea proiectului bugetului pentru anul 2021	Prognoze precizate pentru anul 2021 (august)
Produsul intern brut nominal	mild. lei	221,4	231,9
<i>față de anul precedent în prețuri comparabile</i>	%	104,7	106,0
Indicele prețurilor de consum			
<i>mediu anual</i>	%	102,7	103,2
<i>la sfârșitul anului</i>	%	104,0	106,0
Cursul de schimb al leului			
<i>mediu anual</i>	MDL/USD	18,19	17,83
<i>la sfârșitul anului</i>	MDL/USD	18,18	18,19
Export	mil. USD	2 725,0	2916,0
<i>față de anul precedent</i>	%	112,6	118,2
Import	mil. USD	6 075,0	6992,0
<i>față de anul precedent</i>	%	114,3	129,1

Indicatorii	Unitatea de măsură	Proгноze la elaborarea proiectului bugetului pentru anul 2021	Proгноze precizate pentru anul 2021 (august)
Soldul balanței comerciale	mil. USD	-3 350,0	-4076,0
Producția industrială			
- în prețuri curente	mild. lei	60,6	65,8
- față de anul precedent	%	102,4	108,0
Producția agricolă			
- în prețuri curente	mild. lei	32,6	39,2
- față de anul precedent în prețuri comparabile	%	124,0	129,0
Investiții în active imobilizate			
- în prețuri curente	mild. lei	33,0	36,3
- față de anul precedent în prețuri comparabile	%	106,5	112,8
Fondul de remunerare a muncii	mild. lei	62,8	66,0
față de anul precedent în prețuri curente	%	110,1	114,8
- față de anul precedent în prețuri comparabile	%	107,2	111,2
Salariul nominal mediu lunar	lei	8 716	8980
față de anul precedent în prețuri curente	%	110,3	112,7

Executarea bugetului public național în semestrul I al anului 2021

Executarea indicatorilor principali ai bugetului public național în semestrul I al anului 2021 se prezintă în tabelul următor.

Tabelul 2. Indicatorii principali privind executarea bugetului public național și a componentelor acestuia în semestrul I 2021

	mil. lei				
	dintre care:				
	Bugetul public național*	Bugetul de stat	Bugetul asigurărilor sociale de stat	Fondurile asigurării obligatorii de asistență medicală	Bugetele locale
Venituri, total	34 933,2	21 533,3	14 478,7	5 198,5	9 949,6
Transferuri primite		5,8	6 598,3	2 431,3	7 189,2
dobânzi încasate la împrumuturile în interiorul sistemului bugetar		2,3			
Cheltuieli și active nefinanciare, total	38 380,0	26 433,0	13 647,9	5 562,8	8 963,2
Transferuri acordate		16 218,8			5,8
dobânzi achitate la împrumuturile în interiorul sistemului bugetar					2,3
Sold bugetar (deficit (-), excedent (+))	-3 446,8	-4 899,7	830,8	-364,3	986,4

* cu excluderea transferurilor în cadrul bugetului public național în sumă de 16 224,6 mil. lei, și dobânzilor la împrumuturile în interiorul sistemului bugetar în sumă de 2,3 mil. lei.

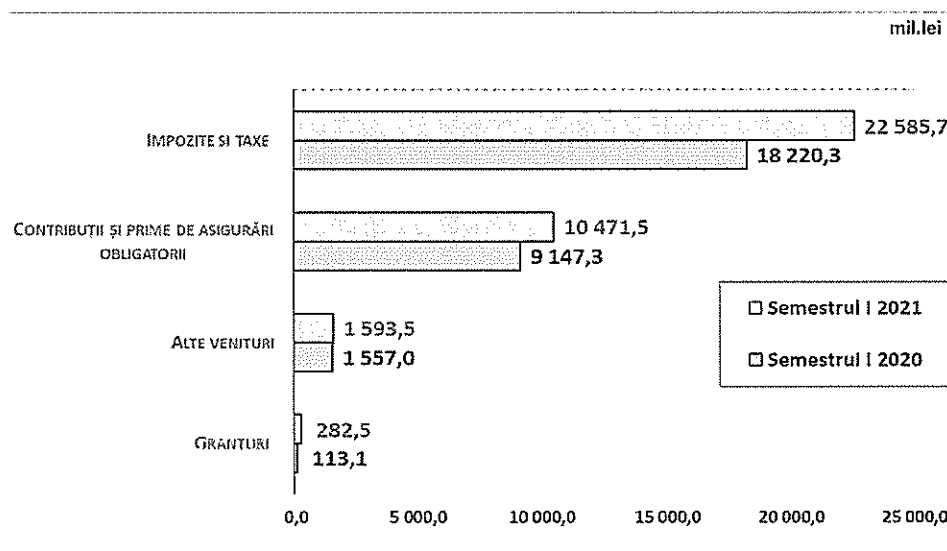
În semestrul I al anului 2021, încasările **veniturilor bugetului public național** s-au majorat cu 5 895,5 mil. lei, sau cu 20,3% comparativ cu perioada similară a anului 2020 și au constituit 34 933,2 mil. lei.

Pe tipuri de bugete, la partea de venituri proprii (fără transferuri interbugetare) s-au acumulat venituri mai multe la bugetul asigurărilor sociale de stat cu 1 010,5 mil. lei sau cu 14,7%, la FAOAM – cu 341,5 mil. lei sau cu 14,1%, la bugetele locale (consolidate) – cu 539,4 mil. lei sau cu 24,3%, iar la bugetul de stat – cu 4 004,1 mai mult sau cu 22,8 față de perioada similară a anului 2020.

Din suma totală a veniturilor bugetului public național, ponderea cea mai mare revine impozitelor și taxelor - 64,6% sau 22 585,7 mil. lei. Contribuțiile și primele de asigurări obligatorii au constituit 30,0% (10 471,5 mil. lei), alte venituri – 4,6% (1 593,5 mil. lei) și granturile – 0,8% (282,5 mil. lei).

Evoluția veniturilor bugetului public național în semestrul I al anilor 2020-2021 se prezintă în diagrama care urmează:

**Diagrama: 1 Evoluția veniturilor bugetului public național,
30 iunie 2020- 30 iunie 2021**

Veniturile colectate de către Serviciul Fiscal de Stat au însumat 22 571,8 mil. lei, cu 3 286,3 mil. lei sau 17,0% mai mult comparativ cu aceeași perioadă a anului 2020. Creșterea veniturilor comparativ cu perioada similară a anului precedent s-a înregistrat: la bugetele locale consolidate – 21,7%, bugetul de stat – 18,3%, fondurile asigurării obligatorii de asistență medicală – 15,0% și bugetul asigurărilor sociale de stat – 14,8%.

Veniturile colectate de către Serviciul Vamal au constituit 12 594,2 mil. lei, cu 2 675,9 mil. lei sau cu 27,0% mai mult comparativ cu perioada similară a anului 2020.

Restanțele la plata impozitelor și taxelor la bugetul public național la situația din 30 iunie 2021 au constituit 1 699,9 mil. lei, cu 365,3 mil.lei mai mult față de situația de la începutul anului. Restanțele la impozitele și taxele administrate de către Serviciul Fiscal de Stat au crescut cu 392,9 mil.lei, iar la Serviciul Vamal s-au diminuat cu 27,6 mil.lei.

Cheltuielile bugetului public național în semestrul I al anului 2021 au constituit 38 380,0 mil. lei, fiind în creștere cu 18,1 % sau cu 5 877,0 mil.lei comparativ cu perioada similară a anului 2020.

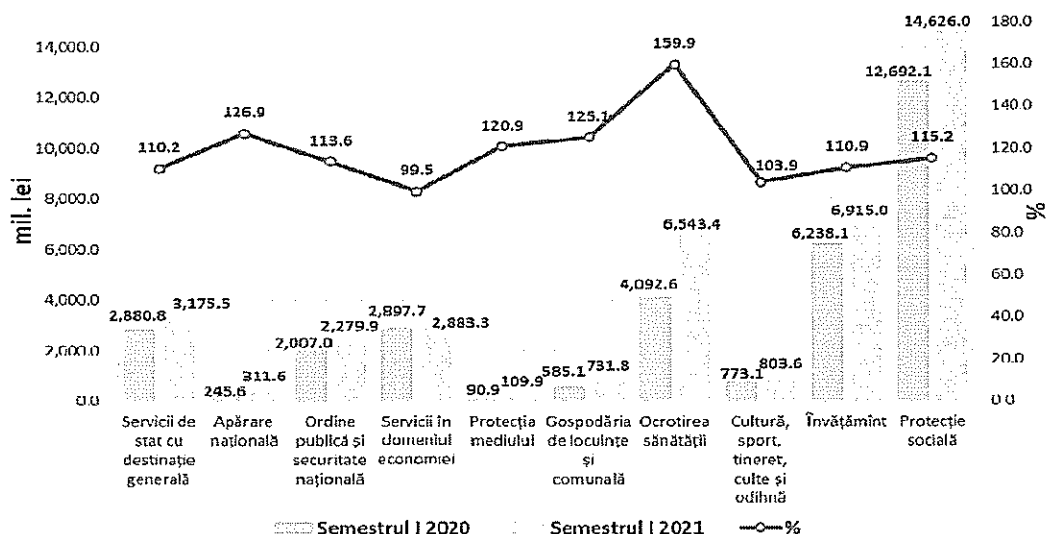
Pe tipuri de bugete, componente ale bugetului public național, cheltuielile realizate în semestrul I al anului 2021 reprezintă:

- bugetul de stat – 10 214,2 mil. lei (fără transferuri interbugetare) (26,6%);
- bugetul asigurărilor sociale de stat – 13 647,9 mil. lei (35,6%);
- fondurile asigurării obligatorii de asistență medicală – 5 562,8 mil. lei (14,5%);
- bugetele locale consolidate – 8 963,2 mil. lei (23,3%).

Comparativ cu semestrul I al anului 2020, cea mai mare creștere au atins cheltuielile fondurilor asigurării obligatorii de asistență medicală – cu 1 980,9 mil. lei sau cu 55,3%; cheltuielile bugetului asigurărilor sociale de stat – cu 1 781,1 mil. lei sau cu 15,0%; cheltuielile bugetului de stat, fără transferurile către alte bugete – cu 1 215,6 mil. lei sau cu 13,5%; iar cheltuielile bugetelor locale – cu 904,1 mil. lei sau cu 11,2 procente.

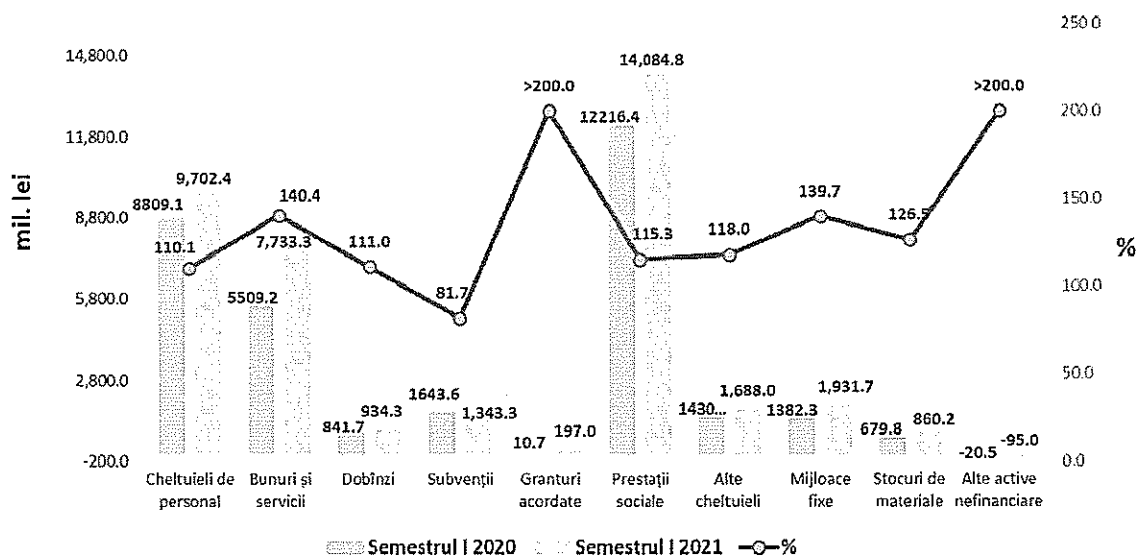
În aspectul funcțional al cheltuielilor (Diagrama 2), cele mai semnificative creșteri s-au înregistrat la: ocrotirea sănătății (+59,9%), apărarea națională (+26,9%), gospodăria de locuințe și comunală (+25,1%), protecția mediului (+20,9%), protecție socială (+15,2%), ordine publică și securitatea națională (+13,6%) și învățământ (+10,9%). Totodată s-au înregistrat diminuări la cheltuielile pentru servicii în domeniul economiei (-0,5%).

Diagrama 2. Evoluția cheltuielilor bugetului public național în semestrul I 2020 – semestrul I 2021 (pe grupe funcționale)

În aspect economic (Diagrama 3), comparativ cu semestrul I 2020, s-au majorat cheltuielile pentru prestații sociale (+1 868,4 mil. lei sau cu 15,3%), bunuri și servicii (+2 224,1 mil. lei sau cu 40,4%), cheltuieli de personal (+893,3 mil. lei sau cu 10,1%), mijloace fixe (+ 549, 4 mil. lei sau cu 39,7%), alte cheltuieli (+257,3 mil. lei sau cu 18,0%), cheltuielile pentru granturi acordate (+ 186,3 mil. lei sau de circa 18 ori), stocuri de materiale (+180,4 mil. lei sau cu 26,5%) dobânzi (+92,6 mil. lei sau cu 11,0%). Totodată, s-au atestat și diminuări la cheltuielile pentru subvenții (-300,3 mil. lei sau cu -19,3%). Astfel de creșteri la partea de cheltuieli se explică prin o bază joasă în anul 2020, fiind afectată de introducerea stării de urgență și sistării mai multor activități, inclusiv și din domeniul bugetar.

Diagrama 3. Evoluția cheltuielilor bugetului public național în semestrul I 2020 – semestrul I 2021 (pe categorii economice)

Executarea bugetului public național în primele 6 luni ale anului 2021 s-a încheiat cu un **sold bugetar (deficit)** de 3 446,8 mil. lei, sau 1,5% în PIB, în condițiile, în care ținta de deficit bugetar pentru anul 2021 a fost stabilită de 6,5% din PIB.

Tabelul 3. Soldul bugetului public național și a componentelor acestuia, și sursele de finanțare în semestrul I 2021

	Bugetul public național	dintre care:			
		Bugetul de stat	Bugetul asigurărilor sociale de stat	Fondurile asigurării obligatorii de asistență medicală	Bugetele locale
Deficit (-)/ Surplus (+)	-3 446,8	-4 899,7	830,8	-364,3	986,4
Surse de finanțare, total	3 446,8	4 899,7	-830,8	364,3	-986,4
1. Surse interne	4 823,6	4 890,3	-40,6	-	-26,1
2. Surse externe	1 749,4	1 732,9		-	16,5
3. Modificarea soldurilor la conturi (majorarea (-), micșorarea (+))	-3 126,2	-1 723,5	-790,2	364,3	-976,8

La situația din 30 iunie 2021, la bugetul public național s-au înregistrat **creanțe cu termen expirat** în sumă de 6,3 mil. lei, care comparativ cu 1 ianuarie 2020 s-au majorat cu 1,3 mil. lei sau cu 26,0 la sută.

Datoriile cu termen de achitare expirat (arierate) ale bugetului public național la situația 30 iunie 2021 au constituit 24,4 mil. lei. În comparație cu 1 ianuarie 2021, acestea s-au majorat cu 10,3 mil. lei sau cu 73,0 la sută.

La situația din 30 iunie 2021, **soldurile mijloacelor bănești** în conturile bugetelor componente ale bugetului public național au constituit 9 580,7 mil. lei, dintre care 2 379,7 mil. lei sunt înregistrate la proiectele finanțate din surse externe.

Executarea bugetului de stat în semestrul I al anului 2021

La situația din 30.06.2021, parametrii bugetului de stat au constituit, la partea de la **venituri – 21 533,3 mil. lei**, la partea de **cheltuieli – 26 433,0 mil. lei** și **soldul bugetar (deficit) - 4 899,7 mil. lei**.

Executarea indicatorilor principali ai bugetului de stat în semestrul I al anului 2021 se prezintă în tabelul următor.

mil. lei			
	Precizat	Executat la 30.06.2021	% executării
Venituri	41.428,4	21.533,3	52,0%
Cheltuieli	56.022,1	26.433,0	47,2%
Sold bugetar (deficit)	-14.593,7	-4.899,7	33,6%

În semestru I al anului 2021, **veniturile totale ale bugetului de stat** au constituit 21 533,3 mil. lei, inclusiv:

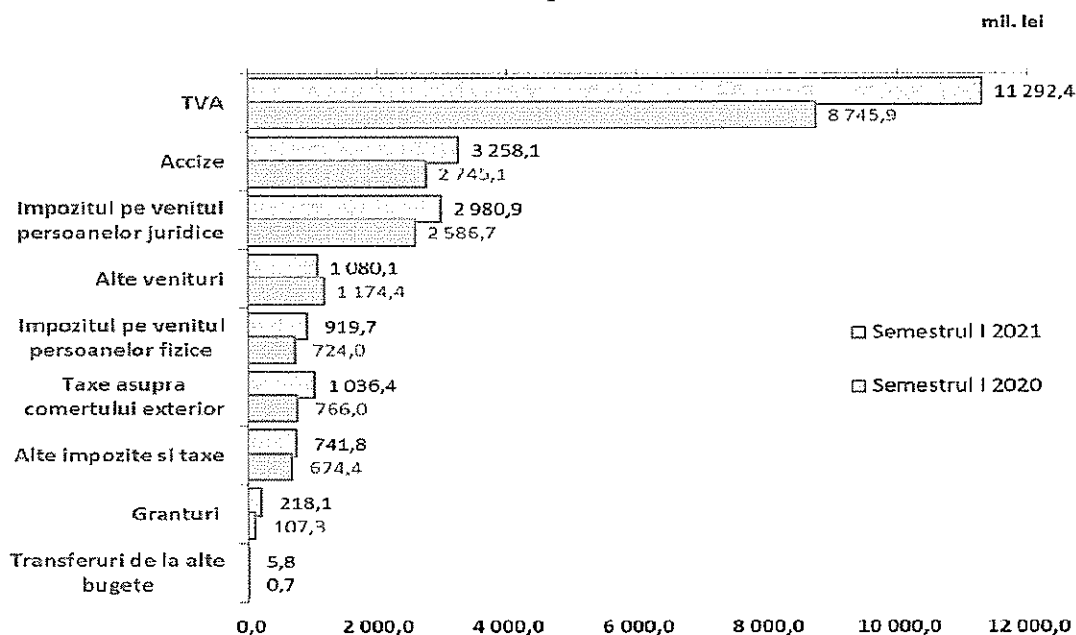
- veniturile generale și colectate – 21 367,9 mil. lei,
- veniturile proiectelor finanțate din surse externe – 165,4 mil. lei.

Față de prevederile anuale, veniturile bugetului de stat în perioada vizată au înregistrat un grad de realizare de 52,0%, inclusiv la proiectele finanțate din surse externe – 24,5%. Comparativ cu perioada similară a anului precedent încasările date s-au majorat cu 22,9%, dintre care veniturile proiectelor finanțate din surse externe s-au majorat cu 49,1 la sută.

Din suma totală a veniturilor bugetului de stat, ponderea cea mai mare le revine impozitelor și taxelor – 93,9% sau 20 229,3 mil. lei, altor venituri – 5,0% (1 080,1 mil. lei), granturilor – 1,0% (218,1 mil. lei) și transferurilor de la alte bugete – 0,03% (5,8 mil. lei).

Comparativ cu semestrul I al anului 2020, s-au majorat: încasările de la impozite și taxe cu 3 987,2 mil. lei sau cu 24,5%, granturile – cu 110,8 mil. lei sau au crescut de 2 ori, transferurile de la alte bugete – s-au majorat de 8 ori; iar încasările din alte venituri s-au micșorat cu 94,3 mil. lei constituind 92,0%. Diagrama 4 prezintă evoluția principalelor tipuri de venituri ale bugetului de stat comparativ cu perioada similară a anului precedent, iar descrierea principalilor factori care au influențat aceste încasări se prezintă în Boxa 1.

Diagrama 4. Evoluția principalelor tipuri de venituri ale bugetului de stat în semestrul I 2021 comparativ cu semestrul I 2020

Boxa. 1 Factorii care au influențat la încasarea veniturilor bugetului de stat în semestrul I 2021

În continuare se prezintă descrierea factorilor principali care au influențat majorarea veniturilor în semestrul I al anului 2021, comparativ cu perioada similară a anului precedent. Criza cauzată de răspândirea pandemiei COVID-19 a avut un impact considerabil asupra economiei în anul 2020. Totodată, rezultatele înregistrate în I semestru al anului 2021 ne arată că economia a început treptat să-și revină.

Impozitul pe venitul persoanelor fizice

Majorarea încasărilor la bugetul de stat de la impozitul pe venitul persoanelor fizice în semestrul I 2021 față de perioada similară a anului 2020 cu 195,7 mil. lei, s-a produs ca urmare a restabilirii treptate a activității economice după instituirea stării de urgență generată de pandemia COVID-19, precum și din contul dublării încasărilor din sumele achitate de către persoanele fizice după prezentarea declarațiilor pe venit în urma eliminării scutirilor personale pentru persoanele cu un venit mai mare de 360 mii lei anual.

Un alt factor reprezintă *creșterea salariului mediu lunar pe economie națională*, care a constituit 8 759 lei în semestrul I al anului 2021 și s-a majorat în termeni nominali cu 13,2% față de semestrul I al anului 2020. În termeni reali salariul s-a majorat cu 9,9%. În sectorul bugetar câștigul salarial mediu lunar a constituit 7 620 lei fiind în creștere cu 6,9% 3,8% în termeni reali), iar în sectorul real – 9 173 lei și s-a majorat cu 15,1% în termeni nominali și 11,7% în termeni reali.

mil. lei

	2020	2021	devieri	
	semestrul I		+, -	%
Impozitul pe venitul persoanelor fizice	724,0	919,7	195,7	127,0%

Boxa. 1 Factorii care au influențat la încasarea veniturilor bugetului de stat în semestrul I 2021 (cont.)

Impozitul pe venitul persoanelor juridice

Creșterea încasărilor de la impozitul pe venitul persoanelor juridice în semestrul I 2021 față de perioada respectivă a anului 2020 se datorează restabilirii activității economice în anul 2021 comparativ cu anul 2020.

	2020	2021	devieri	
	semestrul I		+, -	%
Impozitul pe venitul persoanelor juridice	2 586,7	2 980,9	394,2	115,2%

Taxa pe valoarea adăugată

În I semestru 2021 încasările din TVA au crescut cu 2 546,5 mil. lei sau 29,1%, dintre care la TVA intern cu 551,3 mil. lei (+16,0%) și TVA la import cu 2 047,5 mil. lei (+30,9%).

Majorarea TVA în semestrul I 2021 se datorează îndeosebi relansării activității economice după criza pandemică din anul 2020, și anume:

- majorarea volumului importurilor cu 36,5% în 6 luni ale anului 2021 față de perioada respectivă a anului 2020;
- majorarea comerțului cu amănuntul (+20,8%), precum și a serviciilor prestate populației (+66,5%) în perioada ianuarie-mai a anului 2021;
- majorarea consumului gospodăriilor casnice (+2,4% în trimestrul I 2021);
- fluctuația cursului de schimb valutar.

	2020	2021	devieri	
	semestrul I		+, -	%
Total TVA	8 745,9	11 292,4	2 546,5	129,1%
TVA intern	3 438,7	3 990,0	551,3	116,0%
TVA la import	6 623,2	8 670,7	2 047,5	130,9%
restituirea TVA	-1 316,0	-1 368,3	-52,3	104,0%

Accize

Încasările din accize în semestrul I 2021, față de perioada respectivă a anului 2020, s-au majorat cu 513,0 mil. lei sau 18,7 la sută. *Accizele la mărfurile importate* s-au majorat cu 372,4 mil. lei datorită:

- majorării încasărilor de la *accizele la mijloacele de transport importate* datorită creșterii volumelor de import cu 32,8% față de perioada similară a anului precedent (2021 – 36.179 autoturisme, 2020 – 27.239 autoturisme);
- majorării încasărilor de la *accizele la produsele petroliere importate* reieșind din ajustarea cotelor la accize începând cu 01.01.2021 și majorării volumului importurilor de produse petroliere în semestrul I al anului 2021 cu 1,2% față de perioada similară a anului precedent (2021 – 391,8 mii tone, 2020 – 387,0 mii tone);
- majorării încasărilor de la *accizele la rachiu, lichioruri, divinuri și alte băuturi spirtoase importate* datorită creșterii volumelor de import la produsele alcoolice cu circa 33,8% față de perioada similară a anului precedent (2021 – 363,8 mii litri, 2020 – 271,8 mii litri).

Boxa. 1 Factorii care au influențat la încasarea veniturilor bugetului de stat în semestrul I 2021 (cont.)

Totodată, accizele la mărfurile produse pe teritoriul Republicii Moldova s-au majorat cu 162,8 mil. lei, în mare parte datorită creșterii încasărilor din accize la produsele din tutun cu 115,8 mil. lei ca urmare a achitărilor mai mari din partea subiecților impozabili cu accize: SRL "International Tobacco" – 52,2 mil. lei, SA "Tutun-CTC" – 63,0 mil. lei.

mil. lei

	2020	2021	devieri	
	semestrul I		+, -	%
Total accize	2 745,1	3 258,1	513,0	118,7%
accize interne	205,8	368,6	162,8	179,1%
accize la import	2 540,8	2 913,2	372,4	114,7%
restituirea accizelor	-1,5	-23,7	-22,2	>200%

Taxa asupra comerțului exterior și operațiunilor externe

Majorarea taxei asupra comerțului exterior în semestrul I 2021 se datorează creșterii volumului exporturilor și importurilor în perioada de 6 luni ale anului 2021 față de aceeași perioadă a anului 2020 cu 13,8% și 36,5% respectiv, ca urmare a relansării cererii interne și externe după criza pandemică din anul 2020. Încasările de la taxa consulară s-au majorat cu 18,2 mii lei sau 81,7% față de perioada similară a anului precedent ca urmare a restabilirii activității misiunilor diplomatice în perioada I semestru al anului 2021.

mil. lei

	2020	2021	devieri	
	semestrul I		+, -	%
Total	766,0	1 036,4	270,4	135,3%
taxa vamală	525,6	709,1	183,5	134,9%
taxa pentru efectuarea procedurilor vamale	218,1	286,8	68,7	131,5%
taxa consulară	22,3	40,5	18,2	181,6%

Alte venituri

Încasările din taxele pentru folosirea drumurilor, în semestrul I 2021, au constituit 493,6 mil. lei, cu 40,1 mil. lei sau cu 8,8% mai mult față de semestrul I al anului precedent. Creșterea încasărilor respective s-a produs ca urmare a creșterii importului de autovehicule în semestrul I al anului curent (+ circa 8,9 mii mașini), precum și ca urmare a anulării măsurilor restrictive de traversare a frontierei RM de către autovehiculele neînmatriculate în RM.

Plățile pentru poluarea mediului, în semestrul I 2021, au fost încasate în sumă de 181,3 mil. lei, cu 27,2 mil. lei (+17,7%) mai mult decât în semestrul I 2020 din contul revizuirii cotelor la ambalajul primar din material din plastic cu circa 20% introduse prin Legea nr.122/2019 pentru modificarea unor acte legislative.

Încasările din amenzi și sancțiuni au crescut în semestrul I al anului 2021 față de perioada similară a anului 2020 cu circa 58,2 mil. lei (+47,3%), în special din contul majorării încasărilor din amenzi aplicate de organele de control cu 23,4 mil. lei și amenzilor pentru încălcarea traficului rutier cu 27,4 mil. lei.

Restanțele la plata impozitelor și taxelor la bugetul de stat la 30 iunie 2021, au constituit 1 036,1 mil. lei, majorându-se cu 267,9 mil. lei sau cu 34,9% față de situația de la începutul anului. Restanțele la impozitele și taxele administrate de către Serviciul Fiscal de Stat s-au majorat cu 295,4 mil.lei, iar la cele administrate de Serviciul Vamal s-au micșorat cu 27,6 mil.lei.

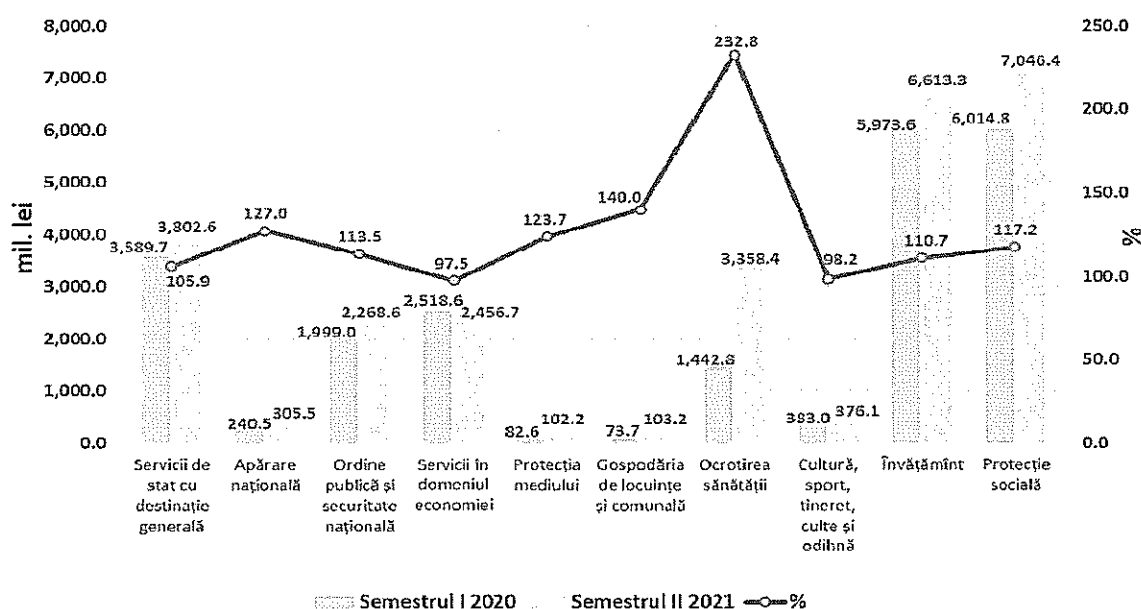
Comparativ cu situația din 31.12.2020, majorarea restanțelor la impozitele și taxele administrate de către Serviciul Fiscal de Stat s-a produs în mare parte din contul creșterii restanței în sumă de 230,5 mil.lei la impozitul pe venitul din activitatea operațională. Din suma respectivă, 220,0 mil.lei constituie suma calculată la un contribuabil în baza actului de control efectuat în anul curent.

Cheltuielile bugetului de stat în semestrul I 2021 au fost realizate în sumă de 26 433,0 mil. lei, dintre care în cadrul proiectelor finanțate din surse externe cheltuielile au constituit 1 292,8 mil. lei. Nivelul de realizare a prevederilor anuale a constituit 47,7 %, inclusiv la cheltuielile aferente proiectelor finanțate din surse externe – 43,4%. Comparativ cu semestrul I 2020 volumul cheltuielilor executate s-a majorat cu 4 114,7 mil. lei sau cu 18,1%, în special la proiectele finanțate din surse externe sunt în creștere cu 461,3 mil. lei sau cu 55,5 la sută.

Cheltuieli cu gradul de realizare mai înalt decât media pe buget s-au înregistrat în domeniile *protecție socială* (58,0%) și *învățământ* (52,4%). La celelalte domenii, nivelul de executare a cheltuielilor a constituit de la 16,6% în *gospodăria de locuințe și gospodăria serviciilor comunale* până la 45,0% pentru *servicii de stat cu destinație generală*.

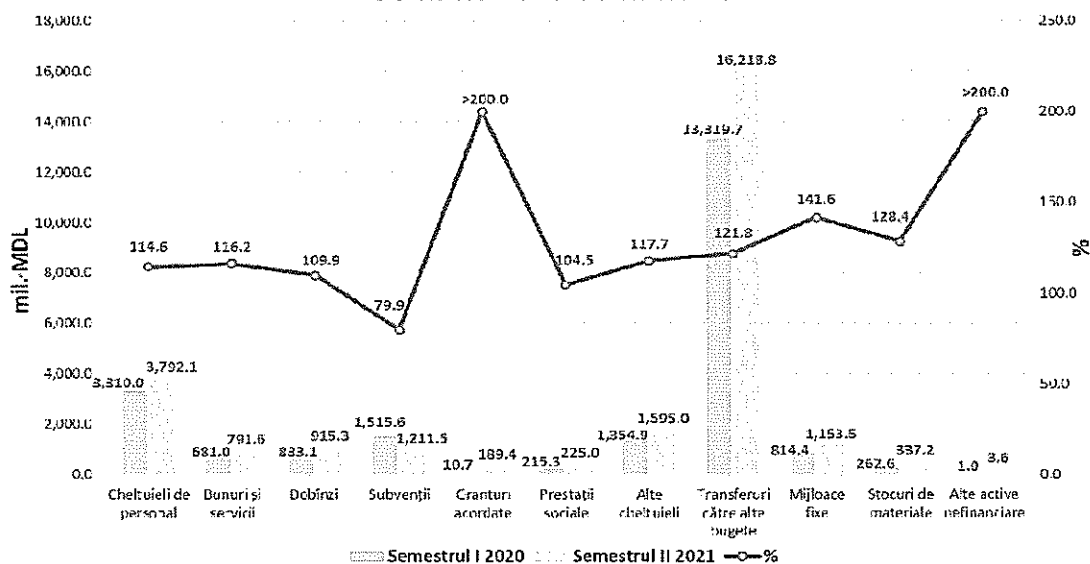
În aspect funcțional (Diagrama 5), majoritatea domeniilor au înregistrat majorări la cheltuieli comparativ cu semestrul I 2020. În valoare nominală, creșteri semnificative s-au atestat la *ocrotirea sănătății* (+1 915,6 mil. lei, de circa 2,3 ori), aceasta fiind cauzată de majorarea transferurilor către FAOAM, ca urmare a creșterii, începând cu 1 septembrie 2020 și 1 ianuarie 2021 cu câte 30% a salariilor personalului medical din unitățile autorităților/instituțiile /structurile medicale și de asistență socială, ca stimulent de risc în combaterea pandemiei COVID-19 și *protecția socială* (+1 031,6 mil.lei sau cu 17,2%) urmare a acordării în prima jumătate a anului 2021 a suportului unic în mărime de 900 lei beneficiarilor de pensii și alocații sociale de stat al căror quantum nu depășește 3 000 lei. De asemenea, creșteri s-au atestat și la *învățământ* (+639,7 mil. lei sau cu 10,7%); *ordine publică și securitate națională* (+269,6 mil. lei sau cu 13,5%); *servicii de stat cu destinație generală* (+212,9 mil. lei sau cu 5,9%); *apărare națională* (+65,0 mil. lei sau cu 27,0%), *protecția mediului* (+19,6 mil. lei sau cu 23,7%). Totodată, s-au atestat și diminuări neînsemnate în sectoarele *servicii în domeniul economiei* (-61,9 mil. lei sau cu 2,5%) și *cultură, sport, tineret, culte și odihnă* (-6,9 mil.lei sau cu 1,8%).

**Diagrama 5. Evoluția cheltuielilor bugetului de stat,
30 iunie 2020 - 30 iunie 2021**

În mod corespunzător, toate categoriile economice, cu excepția cheltuielilor pentru subvenții, comparativ cu semestrul I al anului 2020 atestă creșteri, cele mai considerabile fiind înregistrate la transferurile către alte bugete (+2 899,1 mil. lei), cheltuielile de personal (+482,1 mil. lei) și cheltuielile pentru mijloace fixe (+339,1 mil. lei), precum e reflectat în Diagrama 6.

**Diagrama 6. Evoluția cheltuielilor bugetului de stat,
30 iunie 2020-30 iunie 2021**

Cheltuielile de personal au fost executate în sumă de 3 792,1 mil. lei, fiind în creștere cu 482,1 mil. lei sau cu 14,6% comparativ cu semestrul I al anului 2020. Începând cu 1 ianuarie 2021, valorile de referință pentru circa 175 mii unități de personal din sectorul bugetar s-au majorat cu circa 3%; creșterea dată să datorează majorării începând cu 1 ianuarie 2021 cu 60% a salariilor personalului medical inclusiv care dețin funcții publice cu statut special, din autoritățile/instituțiile/structurile medicale, din Centrul de Medicină Legală și din instituțiile de asistență socială; acordarea sporului cu caracter specific în mărime de 40% pentru personalul din autoritatea responsabilă de controlul constituționalității și sporul cu caracter specific pentru activități speciale de combatere a terorismului în mărime de 120 la sută. De asemenea, la această creștere a contribuit majorarea cu 1 355 a numărului de unități efectiv încadrate, reieșind din prevederile Hotărârii Guvernului nr.942/2020 pentru stabilirea moratoriului temporar privind încadrarea personalului din sectorul bugetar în funcțiile vacante înregistrate.

Cheltuielile pentru **bunuri și servicii** s-au realizat în volum de 791,6 mil. lei și au înregistrat o creștere cu 16,2% comparativ cu aceeași perioadă a anului 2020.

Cheltuielile pentru **dobânzi** au fost executate în sumă de 915,3 mil. lei și au înregistrat o majorare cu 82,2 mil. lei sau 9,9% comparativ cu perioada similară a anului precedent.

Pentru **serviciul datoriei de stat externe** au fost utilizate mijloace în sumă de 184,5 mil. lei (10,5 mil. dolari SUA), ceea ce constituie 42,7 % din suma precizată pe an.

Pentru **serviciul datoriei de stat interne** în această perioadă au fost utilizate mijloace bănești în sumă de 730,8 mil. lei, ceea ce constituie 43,3% din suma precizată pe an, cu o majorare de 82,7 mil. lei sau cu 12,7 % comparativ cu semestrul I 2020. Acest fapt este cauzat în mare parte deservirii unui volum mai mare de valorilor mobiliare de stat (VMS) emise pe piața primară în semestru I al anului 2021 comparativ cu perioada similară a anului precedent.

Din suma totală pentru serviciul datoriei de stat interne au fost utilizate:

- 357,1 mil. lei pentru plata dobânzilor și cupoanelor la VMS emise pe piața primară (48,8%),
- 70,6 mil. lei pentru plata dobânzilor la VMS convertite (9,7%);
- 303,1 mil. lei pentru plata dobânzilor la VMS emise pentru executarea obligațiilor de plată derivate din garanțiile de stat (41,5%).

Cheltuielile pentru **subvenții** au fost realizate în sumă de 1 211,5 mil. lei și au înregistrat o diminuare cu 20,1% comparativ cu aceeași perioadă a anului precedent, determinată de reclasificarea unor subvenții, după conținutul său economic la

granturi, precum și lipsa necesității finanțării în semestrul I 2021 a cheltuielilor prevăzute pentru subvenționarea locurilor de muncă.

Granturile acordate au constituit 189,4 mil. lei comparativ cu 10,7 mil. lei realizate în semestrul I 2020 .

Cheltuielile pentru **prestații sociale** au constituit 225,0 mil. lei și au înregistrat o creștere cu 4,5% comparativ cu semestrul I 2020.

Transferurile către alte bugete au fost executate în sumă de 16 218,8 mil. lei constituind 61,4% din cheltuielile bugetului de stat, cu o creștere de 21,8% comparativ cu aceeași perioadă a anului 2020. În cadrul acestora, transferurile către fondurile asigurării obligatorii de asistență medicală au crescut de circa 2,4 ori, ca urmare a majorării salariilor personalului din instituțiile medico-sanitare publice în contextul efectelor negative generate de pandemia de COVID – 19. Transferurile către bugetul asigurărilor sociale de stat au crescut cu 16,3%, o influență majoră în creșterea cheltuielilor având continuarea plăților pentru măsurile care au fost întreprinse cu caracter excepțional pentru diminuarea efectelor negative generate de pandemia de COVID – 19. Către bugetele locale transferurile au crescut cu 8,2 % s-au cu 547,3 mii. lei, cauzate de asigurarea implementării prevederilor Legii nr.270/2018 privind sistemul unitar de salarizare în sectorul bugetar aferente domeniilor proprii de activitate.

Cheltuielile pentru **mijloace fixe** s-au executat în sumă de 1 153,5 mil. lei și au înregistrat o creștere cu 41,6% comparativ cu aceeași perioadă a anului precedent. De asemenea, se observă o creștere a executării acestor cheltuieli în cadrul proiectelor finanțate din surse externe cu 43,8% comparativ cu semestrul I al anului 2020, o astfel de performanță se datorează relaxării restricțiilor cauzate de pandemia COVID -19.

Pentru **stocuri de materiale**, cheltuielile au constituit 337,2 mil. lei, cu o creștere de 28,4 % comparativ cu semestrul I 2020.

Alte cheltuieli au fost realizate în sumă de 1 595,0 mil. lei, cu o creștere de 17,7% față de aceeași perioadă a anului precedent.

Cu referință la executarea **fondurilor de urgență** ale Guvernului, comparativ cu semestrul I al anului 2020, mijloacele repartizate din aceste fonduri au crescut considerabil, de circa 4 ori, iar volumul mijloacelor utilizate s-a majorat de circa 2,8 ori, informația corespunzătoare se prezintă în tabelul care urmează.

Mijloace financiare repartizate conform hotărârilor Guvernului și executate în semestrul I 2020 și semestrul I 2021

mii lei			
	2020 semestrul I	2021 semestrul I	Devieri 2021/2020 (+,-)

	repartizat	executat	repartizat	executat	repartizat	executat
Total fondurile de urgență	59 681,0	49 288,2	249 625,4	138 918,8	189 944,4	89 630,6
<i>inclusiv:</i>						
Fondul de rezervă	36 038,0	31 163,6	144 220,0	39 671,1	108 182,0	8 507,5
Fondul de intervenție	23 643,0	18 124,6	105 405,4	99 247,7	81 762,4	81 123,1

În perioada raportată, majoritatea alocațiilor fondurilor de urgență 90,6% (125,8 mil. lei) au fost utilizate pentru măsurile de atenuare a consecințelor pandemiei Covid-19, în special, pentru acordarea indemnizațiilor unice în mărime de 16 mii lei angajaților infectați cu COVID-19 (95,9 mil. lei) și în mărime de 100 mii lei urmașilor personalului medical decedat în lupta cu COVID-19 (2,2 mil. lei) și procurarea vaccinurilor împotriva COVID-19 (27,7 mil. lei). Totodată, mijloacele fondurilor de urgență au fost utilizate pentru: organizarea și desfășurarea alegerilor parlamentare anticipate din 11 iulie 2021 (7,5 mil. lei), compensații demarate în cadrul Programului de stat „Prima casă” (4,2 mil. lei), lichidarea consecințelor calamităților naturale (1,2 mil. lei) și alte cheltuieli (0,2 mil. lei).

Executarea bugetului de stat în semestrul I al anului 2021 s-a încheiat cu un ***sold bugetar (deficit) în sumă de 4 899,7 mil. lei***, ce constituie 33,6% din suma precizată pe an.

Sursele de finanțare a deficitului au fost: finanțarea netă din contul VMS emise pe piața primară (4 885,5 mil. lei), împrumuturi debursate de către creditorii externi (2 997,9 mil. lei).

Din suma totală a împrumuturilor debursate, împrumuturi pentru suport bugetar, în semestrul I al anului 2021, au constituit 691,1 mil. lei (38,9 mil. dolari SUA), dintre care împrumutul în cadrul Proiectului de modernizare a administrării fiscale (TAMP) – 212,0 mil. lei (12,2 mil. dolari SUA), proiectului Răspuns de urgență la Covid-19 – 466,8 mil. lei (26,0 mil. dolari SUA), Proiectului de ameliorare a competitivității II (PAC II) – 4,0 mil. lei (0,2 mil. dolari SUA), Proiectului „Modernizarea sectorului sănătății în Republica Moldova” – 8,2 mil. lei (0,5 mil. dolari SUA) și 2 306,7 mil. lei (130,1 mil. dolari SUA) pentru proiecte finanțate din surse externe.

Totodată, în perioada gestionară au fost onorate obligațiuni față de creditorii externi în sumă de 1 449,5 mil. lei (echivalent a 82,2 mil. dolari SUA), recreditate împrumuturi instituțiilor financiare și nefinanciare (-316,5 mil. lei)

La situația din 30 iunie 2021, ***soldurile mijloacelor bănești*** în conturile bugetului de stat, la situația din 30 iunie 2021 au constituit 5 855,0 mil. lei și s-au majorat cu 1 723,5 mil. lei față de începutul anului 2021. La proiectele finanțate din surse externe soldurile în conturi constituie 2 299,7 mil. lei.

În perioada de 6 luni 2021, la bugetul de stat s-au înregistrat *creanțe cu termen expirat* în sumă 3,8 mil. lei, care comparativ cu 1 ianuarie 2021 s-au majorat cu 0,5 mil. lei.

Datoriile cu termen de achitare expirat (arierate) ale bugetului de stat la situația din 30 iunie 2021 au constituit 8,5 mil. lei. În comparație cu 1 ianuarie 2021 acestea s-au majorat cu 7,6 mil. lei.

Evoluții în domeniul datoriei de stat și altor angajamente condiționate în semestrul I 2021

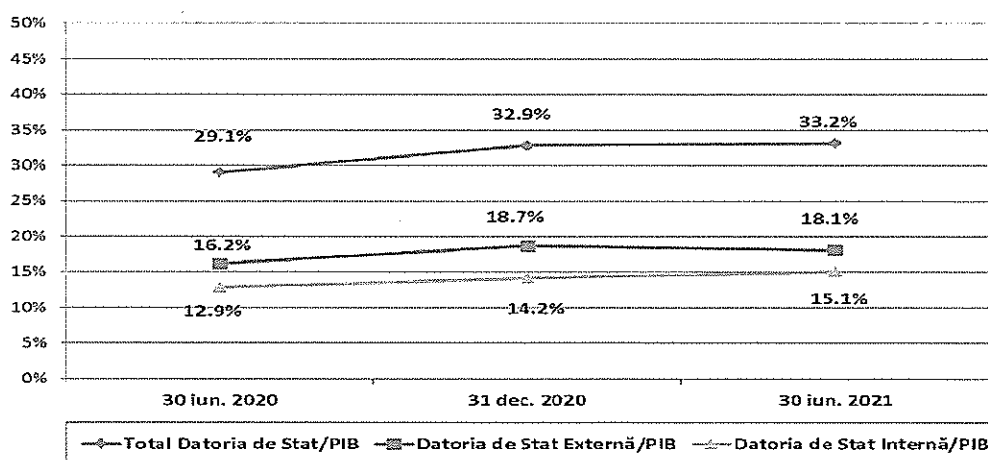
Soldul datoriei de stat

La situația din 30 iunie 2021, *soldul datoriei de stat* a constituit **75 578,0 mil. lei**, fiind compus din 2 295,6 mil. dolari SUA *datorie de stat externă* (echivalentul a 41 265,3 mil. lei) și 34 312,7 mil. lei *datorie de stat internă*, înregistrând o majorare comparativ cu sfârșitul anului 2020 cu 7 757,3 mil. lei sau cu 11,4%, la valoarea nominală.

Majorarea soldului datoriei de stat la situația din 30 iunie 2021 comparativ cu sfârșitul anului 2020 este cauzată de majorarea datoriei de stat externe cu 97,2 mil. dolari SUA. Totodată, soldul datoriei de stat a fost influențat și de majorarea datoriei de stat interne din contul emisiunii nete a VMS pe piața primară în sumă de 5 062,7 mil. lei în valoarea nominală sau cu 4 885,5 mil. lei la preț de cumpărare.

Ponderea datoriei de stat în PIB, la situația din 30 iunie 2021, a constituit 33,2%, înregistrând o majorare în raport cu situația de la sfârșitul anului 2020 cu 0,3 p.p.

Diagrama 8. Evoluția datoriei de stat în PIB, 30 iunie 2020–30 iunie 2021, (%)

La situația din 30 iunie 2021, soldul datoriilor beneficiarilor recreditați constituie 6 439,2 mil. lei, dintre care:

- 674,9 mil. lei – autoritățile publice locale;
- 2 307,1 mil. lei – instituțiile nefinanciare;
- 3 457,2 mil. lei – instituțiile financiare.

În comparație cu situația din 31 decembrie 2020, soldul datoriilor beneficiarilor recreditați s-a majorat cu 919,3 mil. lei, ce constituie o creștere de cca 16,7%, iar comparativ cu perioada similară a anului 2020 s-a majorat cu 1 771,9 mil. lei sau cu cca 38,0%, fiind condiționată de cererea de acordare a împrumuturilor din partea beneficiarilor recreditați, cât și de fluctuația cursului valutar.

Datoria cu termen expirat la situația din 30 iunie 2021 constituie 296,5 mil. lei sau 4,6% din suma datoriilor totale, inclusiv:

- 3,3 mil. lei – autoritățile publice locale;
- 291,8 mil. lei – instituțiile nefinanciare;
- 1,4 mil. lei – instituțiile financiare.

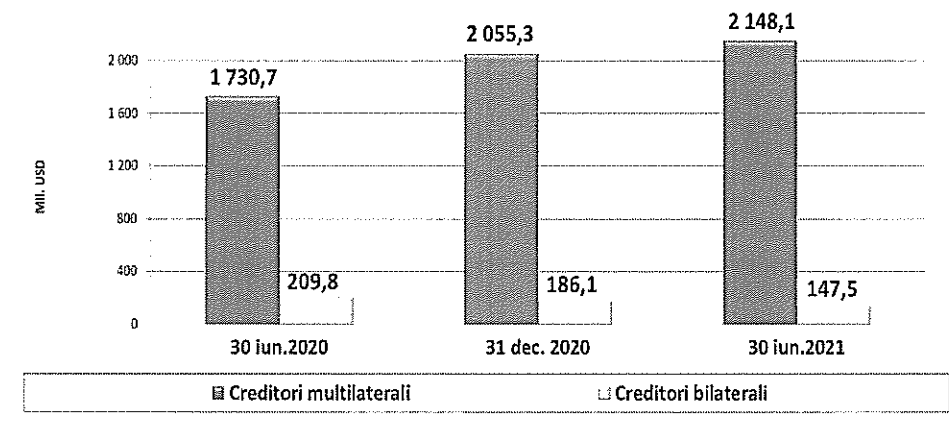
În comparație cu situația din 31 decembrie 2020, datoria cu termen expirat s-a majorat cu 33,0 mil. lei sau cu 12,5%, iar comparativ cu situația din perioada similară a anului 2020 s-a majorat cu 33,1 mil. lei sau cu 12,6%, fiind condiționată de neexecutarea graficelor de rambursare de către beneficiarii recreditați, precum și de fluctuația cursului valutar.

Datoria de stat externă

La situația din 30 iunie 2021, soldul datoriei de stat externe a constituit **2 295,6 mil. dolari SUA** (echivalentul a 41 265,3 mil. lei), fiind format în totalitate din datorie de stat externă directă.

De la începutul anului 2021, soldul datoriei de stat externe exprimat în dolari SUA a înregistrat o majorare cu 54,2 mil. dolari SUA sau cu 2,4 %, iar comparativ cu situația din 30 iunie 2020 s-a majorat cu 355,2 mil. dolari SUA sau cu 18,3 la sută.

Diagrama 9. Structura datoriei de stat externe pe creditori, 30 iunie 2020-30 iunie 2021

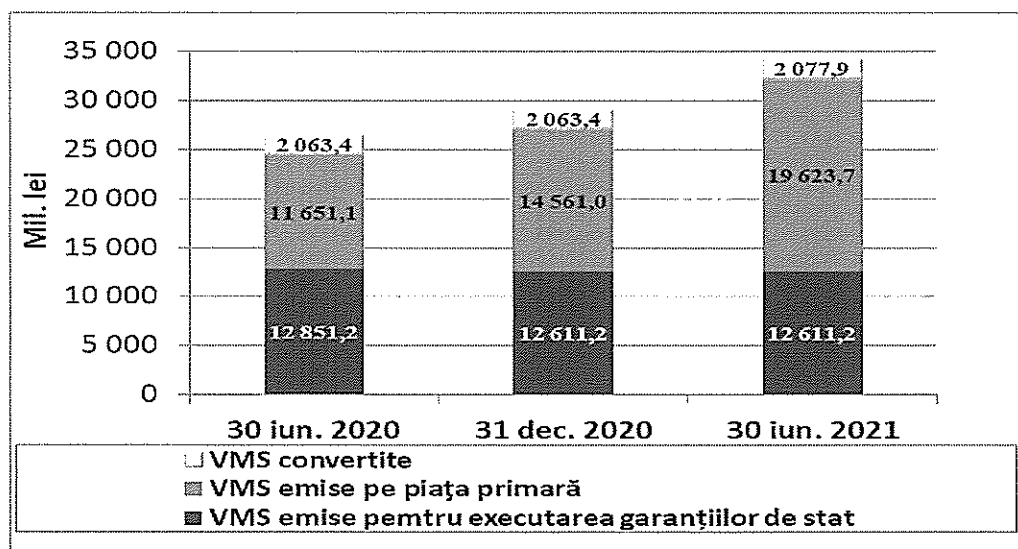

Datoria de stat internă

La situația din 30 iunie 2021, soldul datoriei de stat interne a constituit **34 312,7** mil. lei la valoarea nominală, dintre care:

- VMS emise pe piața primară - 19 623,7 mil. lei (57,1%)
- VMS convertite - 2 077,8 mil. lei (6,1%)
- VMS emise pentru executarea obligațiilor de plată derivate din garanțiile de stat. -12 611,2 mil. lei (36,8 %)

Diagrama 10. Evoluția datoriei de stat interne, 30 iunie 2020 - 30 iunie 2021

De la începutul anului, datoria de stat internă la valoarea nominală s-a majorat cu 5 077,1 mil. lei sau cu 17,4 la sută, iar comparativ cu situația din 30 iunie 2020 s-a majorat cu 7 747,0 mil. lei sau cu 29,2 la sută.

Creanțele interne

În semestrul I al anului 2021 băncile comerciale în proces de lichidare au transferat la bugetul de stat din *valorificarea activelor* proprii mijloace bănești în sumă de **50,2 mil. lei**, dintre care:

- BC „Investprivatbank” S.A. - 2,5 mil. lei;
- „Banca de Economii” S.A. – 24,2 mil. lei;
- BC „Banca Socială” S.A. - 23,0 mil. lei;
- BC „Unibank” S.A – 0,5 mil. lei.

Astfel, la situația din 30 iunie 2021, *datoria băncilor în proces de lichidare* respective față de Ministerul Finanțelor a constituit **11 867,7 mil. lei**, dintre care:

- BC „Investprivatbank” S.A. – 351,1 mil. lei;
- „Banca de Economii” S.A. – 7 776,8 mil. lei;
- BC „Banca Socială” S.A – 1 913,0 mil. lei;
- BC „Unibank” S.A – 1 826,8 mil. lei.

Pe parcursul semestrului I al anului 2021 nu a fost efectuată nici o achitare a datoriei formate în urma executării garanțiilor de stat. Astfel, la situația din 30 iunie 2021, *datoria debitorilor garantați* față de Ministerul Finanțelor a constituit **473,7 mil. lei**.

Garanțiile de stat

În conformitate cu Legea nr.293/2017 privind unele măsuri în vederea implementării Programului de stat „Prima casă” și Hotărârea Guvernului nr.202/2018 „Cu privire la aprobarea Regulamentului de implementare a Programului de stat „Prima casă” în anul 2021 continuă implementarea Programului de stat „Prima casă”. Acest program este realizat prin intermediul Organizației pentru Dezvoltarea Sectorului Întreprinderilor Mici și Mijlocii (ODIMM), delegată să emită garanții în numele și pe contul statului, în favoarea băncilor care acordă credite persoanelor fizice pentru procurarea unei locuințe, în limita plafoanelor aprobate anual de către Parlament pentru acest scop. Creditele bancare acordate în cadrul Programului sunt garantate de către stat în mărime de 50% din soldul creditului.

Pe parcursul semestrului I al anului 2021 de către băncile comerciale: BC „Moldova-Agroindbank” S.A., BC „Moldindconbank” S.A., BC „Victoriabank” S.A., BC „Mobiasbanca - OTP Group” S.A. și BC „Eximbank” S.A. în cadrul Programului au fost acordate *noi credite garantate de către stat* în sumă de **314,7 mil. lei**. În aceeași perioadă, de către beneficiarii Programului au fost rambursate credite garantate în sumă de 46,9 mil. lei.

În Legea bugetului de stat pentru anul 2021 este prevăzut că soldul garanțiilor de stat interne nu va depăși 2 000,0 mil. lei.

Astfel, la situația din 30 iunie 2021 ***soldul garanțiilor de stat*** (acordate în cadrul Programului) a constituit ***1 501,6 mil. lei*** sau cu 267,8 mil. lei mai mult comparativ cu situația de la începutul anului 2021.

Perspectivile executării bugetului public național până la finele anului 2021

Estimarea scontată a executării bugetului public național până la finele anului reprezintă unul din scopurile derivate ale raportului semianual, ca urmare a analizei execuției bugetare semianuale în raport cu bugetul aprobat. Finalitatea acestui exercițiu urmează să constituie identificarea măsurilor necesare pentru executarea conformă a bugetului aprobat, inclusiv formularea propunerilor de rectificare bugetară care va avea loc până la finele anului.

Primele 6 luni a anului 2021 pot fi caracterizate ca un debut de revigorare a activității economiei naționale. Veniturile bugetului de stat au înregistrat o supra executare comparativ cu cele planificate în buget, cu posibilitatea menținerii tendinței respective până la finele anului. În acest context sunt perspective bune pentru executarea integrală a cheltuielilor prevăzute în legea bugetului pentru anul curent. Extinderea cadrului de cheltuieli pentru a asigura financiar proiectele de dezvoltare și programele sociale va fi examinată în contextul definitivării modificării Legii bugetului de stat pentru anul 2021.

Tabelul 4. Estimările executării scontate a indicatorilor bugetului public național pentru anul 2021

	Cod	Aprobat	Aprobat /modificat	Executat semestrul I	Estimările executării scontate pe an	Estimările executării scontate pe an față de aprobat/modificat	
						devieri (+,-)	în %%
Bugetul Public Național							
I. VENITURI, total	1	66 914,2	66 914,2	34 933,2	72 973,6	6 059,4	109,0
II.CHELTUIELI, total	2+3	81 305,2	81 913,7	38 380,0	84 988,7	3 075,0	103,7
III.SOLD BUGETAR	1-(2+3)	-14 391,0	-14 999,5	-3 446,8	-12 015,1	2 984,4	80,1
IV.SURSE DE FINANȚARE, total	4+5+9	14 391,0	14 999,5	3 446,8	12 015,1	-2 984,4	80,1
Bugetul de Stat							
I. VENITURI, total	1	41 415,4	41 415,4	21 533,3	45 101,2	3 685,8	108,9
inclusiv transferuri de la alte bugete		11,8	11,8	5,8	20,0	8,2	169,5
inclusiv dobânzi din împrumuturile recreditate bugetelor de alt nivel				2,3			
II.CHELTUIELI, total	2+3	55 399,6	56 008,1	26 433,0	56 709,5	701,4	101,3
inclusiv transferuri la alte bugete		30 492,1	31 100,6	16 218,8	30 434,2	-666,4	97,9
III.SOLD BUGETAR	1-(2+3)	-13 984,2	-14 592,7	-4 899,7	-11 608,3	2 984,4	79,5
IV.SURSE DE FINANȚARE, total	4+5+9	13 984,2	14 592,7	4 899,7	11 608,3	-2 984,4	79,5
Bugetul Asigurărilor Sociale de Stat							
I. VENITURI, total	1	25 792,0	26 400,5	14 478,7	27 459,1	1058,6	104,0
inclusiv transferuri de la alte bugete		10 454,6	11 063,1	6 598,3	10 898,0	-165,1	98,5
II.CHELTUIELI, total	2+3	25 792,0	26 400,5	13 647,9	27 459,1	1058,6	104,0

	Cod	Aprobat	Aprobat /modificat	Executat semestrul I	Estimările executării scontate pe an	Estimările executării scontate pe an față de aprobat/modificat	
						devieri (+,-)	în %%
III.SOLD BUGETAR	1-(2+3)			830,8			
IV.SURSE DE FINANȚARE, total	4+5+9			-830,8			
Fondurile Asigurării Obligatorii de Asistență Medicală							
I. VENITURI, total	1	11 144,1	11 144,1	5 198,5	11 144,1		100,0
inclusiv transferuri de la alte bugete		5 835,0	5 835,0	2 431,3	5 333,7	-501,3	91,4
II.CHELTUIELI, total	2+3	11 344,1	11 344,1	5 562,8	11 344,1		100,0
III.SOLD BUGETAR	1-(2+3)	-200,0	-200,0	-364,3	-200,0		100,0
IV.SURSE DE FINANȚARE, total	4+5+9	200,0	200,0	364,3	200,0		100,0
Bugetele Unităților Administrativ Teritoriale							
I. VENITURI, total	1	19 066,6	19 066,6	9 949,6	19 723,4	656,8	103,4
inclusiv transferuri de la alte bugete		14 202,5	14 202,5	7 189,2	14 202,5		100,0
II.CHELTUIELI, total	2+3	19 273,4	19 273,4	8 963,2	19 930,2	656,8	103,4
inclusiv transferuri la alte bugete		11,8	11,8	5,8	20,0	8,2	169,5
inclusiv dobânzi din împrumuturile recreditate bugetelor de alt nivel				2,3			
III.SOLD BUGETAR	1-(2+3)	-206,8	-206,8	986,4	-206,8		100,0
IV.SURSE DE FINANȚARE, total	4+5+9	206,8	206,8	-986,4	206,8		100,0

Scenariul bugetului public național scontat pentru anul 2021 prevede majorarea veniturilor cu 6 059,4 mil.lei față de prevederile stabilite (aprobat/modificat), în condițiile situației actuale, reieșind din nivelul de executare în primele opt luni ale anului curent. Concomitent, estimările scontate la partea de cheltuieli ale bugetului public național, la soldul bugetar și structura surselor de finanțare a deficitului, vor fi revizuite în funcție de politicile noi adoptate, precum și ca urmare a propunerilor de modificare a bugetului parvenite din partea autorităților publice centrale.

Ministrul Finanțelor

Dumitru BUDIANȘCHI